

Nr 47.

Av herr **Bengtsson** i Norup, om anslag till sällskapet *Eugeniahemmet*.

Sällskapet Eugeniahemmet, som år 1879 stiftades, på initiativ av prinsessan Eugenie, har till uppgift att inom den av detsamma grundade vårdanstalten med cirka 200 vårdplatser lämna vård och erforderlig behandling, uppfostran, skolundervisning och, där så ske kan, yrkesutbildning åt fattiga vanföra och kroniskt sjuka barn från hela landet samt att söka bereda sina därstädes intagna skyddslingar ett hem.

Som av bifogad bilaga 1 framgår, utgöres hemmets klientel av barn från hela Sverige. Antalet skyddslingar utgjorde vid 1924 års början 186, därav $\frac{1}{4}$ tillhörande Stockholms stad och $\frac{3}{4}$ landets olika landstingsområden. Under året intogos 28 och utskrevos 20, varjämte 6 patienter under året avlidit. Vid årets slut var antalet patienter 128.

Eugeniahemmet bedriver såsom här ovan angives sålunda sin verksamhet i stort sett efter samma principer som de statsunderstödda vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, men intager samtidigt emot dessa en alldeles bestämd särställning. Dels har det nämligen för denna anstalt varit möjligt att taga hand om även de allra svåraste invalidfallen, till stor del härstammande från våra tidigare svåra barnförlamningsepidemier, fall, vilka för långa tider äro i behov av *oavbruten tillsyn och omvårdnad* och som därför landets övriga vanförestalter, för vilka en mera jämn omsättning är nödvändig, icke äro i stånd att emottaga annat än för kortare perioder. Eugeniahemmet har också möjligheter, icke minst tack vare sin speciella hemorganisation, att redan på ett tidigt stadium emottaga de ingalunda sällsynta svåra *invalidfallen inom den tidigaste barnåldern*, vare sig dessa äro betingade av medfödda defekter och missbildningar eller av medfödda eller i spädbarnsåldern förvärvade förlamningar.

Erfarenheten har nämligen visat, att ett tidigt omhändertagande av dessa småbarn på en anstalt, där de under uppväxtåren stå under noggrann och sakkunnig tillsyn, mången gång kan förhindra en eljest inträdande ökning av invaliditetstillståndet, dels även medföra så pass avsevärda förbättringar, att även ett sådant barn i framtiden kan kunna komma upp till större eller mindre grad av självförsörjning.

Det är sålunda åtskilliga från vanförevårdens synpunkt synnerligen viktiga uppgifter som Eugeniahemmet upptagit på sitt program, uppgifter, vilka de statsunderstödda vanförestalterna med sina hittillsvarande resurser ännu ej sett sig i stånd att lösa. Att denna hemmets verksamhet

fyller ett behov, som ej kan åsidosättas och är av allra största betydelse för hela vårt land, framgår bland annat även därav, att de av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga i sitt 1920 avgivna betänkande angående riktlinjerna för vanförevårdens vidare utveckling uttalade sig för önskvärdheten av inrättande av flera anstalter av Eugeniahemmets typ såsom ett viktigt led i landets vanförevård.

Att landets högsta sjukvårdsmyndighet, medicinalstyrelsen, även delar denna uppfattning angående Eugeniahemmets betydelse för landets vanförevård, framgår till fullo av det yttrande, som densamma den 26 augusti 1924 avgivit med anledning av sällskapet Eugeniahemmets underdåniga framställning angående erhållande av statsbidrag och vilket yttrande i avskrift bifogas motionen såsom bilaga 2.

Eugeniahemmets verksamhet är av största betydelse icke blott ur ren humanitär synpunkt utan även från statens synpunkt. Denna anstalt bereder nämligen genom sina inom densamma inrättade efter folkskolans plan helt ordnade skolor ett stort antal vanföra barn (för närvarande ett 80-tal) möjlighet att komma i åtnjutande av den skolundervisning, som är av staten anbefalld. Denna Eugeniahemmets skolhemsverksamhet, som bedrivs i långt större omfattning än vid de statsunderstödda vanförestalterna, representerar sålunda ett alldeles påtagligt statsintresse, som ej bör underskattas, särskilt med kännedom om att de av staten understödda anstalterna icke kunna på grund av platsbrist mottaga alla de vanföra barn i skolåldern, som dit anmälas, utan mången gång måste remittera dem till Eugeniahemmet för att bereda dem tillfälle till undervisning. Och även genom sin sjukvårdande verksamhet söker Eugeniahemmet fylla ett statsintresse, då anstalten på så sätt minskar sina skyddslingars invaliditet och härigenom bereder dem möjlighet att existera såsom helt eller delvis självförsörjande medborgare, varigenom försörjningsplikten från det allmännas sida reduceras.

Att en sådan omfattande verksamhet som Eugeniahemmets med dess nuvarande ringa vårdavgift av 2 kronor per dag ej kan bedrivas utan betydande tillskott från hemmets egna medel, är ju tydligt och framgår även av bifogad bilaga 3, som utgör en sammanställning av Eugeniahemmets inkomster och utgifter under år 1919—1923. År 1922 uppgick den årliga kostnaden per barn till 1,544 kronor per år, av vilket belopp anstalten endast erhöll gottgörelse med 730 kronor och sålunda bidrog med egna medel med ej mindre än 814 kronor. Härtill kommer, att en stor del av hemmets skyddslingar dels åtnjuta vård avgiftsfritt, dels mot reducerad avgift. Eugeniahemmets inkomst- och utgiftsstat har därför ock under de senaste åren att uppvisa ett avsevärt underskott, och skall hemmet kunna bedriva sin verksamhet i samma omfattning som hittills är ett bidrag från statens sida ofrånkomligt. Anstaltens byggnader äro i behov av omfattande reparationer, vilka år efter år måste uppskjutas och som ej längre låta sig avvisas.

Det kan ej heller anses annat än rimligt, att Eugeniahemmet erhåller bidrag från statens sida, då denna hemmets verksamhet, såsom ovan påvisats i mångt och mycket måste vara av den art, att den sammanfaller med statens egna intressen och kommer staten delvis till godo.

Frånsett den betydelse, som ett statsbidrag har för Eugeniahemmet ur ekonomisk synpunkt, har ett erhållande av ett dylikt även av ett annat skäl ett *absolut livsvillkor* för hemmets fortsatta verksamhet. I enlighet med föreskrifterna i fattigvårdslagens § 41, mom. 1, får nämligen kommun, från vilken barn blivit å hemmet intaget, ej längre sina utgifter ersatta av vederbörande landsting, när Eugeniahemmet ej för närvarande åtnjuter statsbidrag, ett förhållande som redan visat en påtagligt ogynnsam inverkan på anstaltens rekrytering. Mången fattig kommun, som önskat få till densamma hörande medellöst barn intaget å Eugeniahemmet för att därstädes erhålla sin skolundervisning, har av ovan angivna anledning avstått därifrån. Resultatet härav bliver, att just de beklagansvärda barn, som redan på grund av sin vanförighet borde hava rätt påräkna samhällets medkänsla och bistånd, understundom få sitta emellan och sålunda gå miste om en sådan förmån som skolundervisning, vilken ej i ringa grad förmår att skänka dem lindring i dess olycka.

I och med erhållande av statsbidrag bortfaller ifrågavarande olägenhet och Eugeniahemmet blir ur kommunens och landstingets synpunkt jämnställt med landets övriga vanförestalter, ett i allo rimligt förhållande, då ju verksamheten därstädes, såsom ovan anförts, delvis sammanfaller med dessas.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte under budgetåret 1925—1926 bevilja sällskapet Eugeniahemmet ett anslag av 10,000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1925.

Sv. Bengtsson

i Norup.

Bilaga 1.

Uppgift å antal patienter från Eugeniahemmet med hemorts rätt i nedanstående landsting.

Blekinge läns	landsting	2 stycken
Gotlands »	»	4 »
Göteborgs och Bohus läns	»	6 »
Gävleborgs läns	»	10 »
Hallands	»	för närvarande ingen	—
Jämtlands	»	8 »
Jönköpings	»	5 »
Kronobergs	»	för närvarande ingen	— »
Kalmar	» södra	8 »
»	» norra	—
Kristianstads	»	för närvarande ingen	—
Kopparbergs	»	6 »
Malmöhus	»	2 »
Norrbottnens	»	6 »
Stockholms	»	21 »
Södermanlands	»	12 »
Skaraborgs	»	5 »
Uppsala	»	7 »
Värmlands	»	4 »
Västmanlands	»	4 »
Västernorrlands	»	4 »
Västerbottnens	»	4 »
Älvsborgs	»	2 »
Östergötlands	»	12 »
Örebro	»	8 »

Summa 140 stycken

Resterande tillhöra Stockholms stad.

Stockholm den 17 januari 1925.

J. Wierth.

Avskrift av avskrift.

Bilaga 2.

Till Konungen, angående av Sällskapet Eugeniahemmet gjord framställning om riksdagsproposition rörande beviljande av ett anslag å 25,000 kronor för budgetåret 1925—1926.

D. Nr. A. 1067.

Påskrift å K. remiss den $\frac{2}{8}$:

Medicinalstyrelsen delar i allo den uppfattning, som i föreliggande framställning fått sitt uttryck, särskilt i fråga om vikten och betydelsen av att uppehålla denna för hela landet avsedda institution i vanförevårdens tjänst, och får därför, då beviljande av statsbidrag skulle vara av stor betydelse för

tryggande av hemmets fortsatta verksamhet, härmed tillstyrka, det Eders Kungl. Maj:t täcktes till nästsammanträdande riksdag avlåta proposition om beviljande för budgetåret 1925—1926 av ett extra anslag å 25,000 kronor till Eugeniahemmets verksamhet.

I handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, deltagit t. f. byråchefen F. von Dardel.

Underdänigst
Rätt avskrivet betygar i tjänsten
Gustaf Tägtström.

Stockholm den 26 augusti 1924.

Vidimeras:

G. Asplund. *W. Englund.*

Bilaga 3.

Sammanställning av Eugeniahemmets inkomster och utgifter under åren 1919—1923.

	Inkomster	Utgifter	Överskott	Underskott
		K r o n o r		
1919	198,000	306,000	—	108,000
1920	378,000 ¹	284,000	94,000	—
1921	278,000 ²	352,000	—	74,000
1922	341,000 ³	310,000	31,000	—
1923	327,000 ⁴	318,000	9,000	—
			134,000	182,000

Tabell utvisande kapitalöverskottet vid slutet av åren:

1914	kronor 796,000	1921	kronor 518,000
1918	» 606,000	1922	» 549,000
1919	» 498,000	1923	» 558,000
1920	» 592,000		

Stockholm den 17 januari 1925.

V. Larson.
Kamrerare.

¹ Härav genom särskilt föranstaltad insamling kronor 95,000.

² Härav statsbidrag kronor 25,000.

³ » » » 50,000.

⁴ » » » 25,000.

